

## A fővárosi aszfaltgyár.

Irta: dr. Koffler Károly.

Budapest főváros II. ut- és csatornaépítési ügyosztálya előterjesztéssel fordult a tanácshoz egy községi aszfaltgyár sürgős létesítése tárgyában, hogy véget vessen a főváros „kizsákmányolásának“ az aszfaltvállalatok részéről. Az ügyosztály két körülménnyel indokolja előterjesztését. Első sorban kifogásolja az aszfaltvállalatok által létesített burkolatok minőségét, másodsor pedig tulmagasaknak állítja oda a főváros által az aszfaltburkolatért fizetett egységárakat s kifejti, hogy a községi üzem révén a burkolat olcsóbban lévén előállítható, financiai szempontból állásuk előnyösnek a fővárosra nézve egy aszfaltgyár létesítése.

Az első indokkal nem kívánok részletesebben foglalkozni. Mert amíg egyrészt az ügyosztálynak a legnagyobb általánosságban tartott vádját el nem ismerhetjük, éppen úgy semmiféle biztosítékot sem kapunk abban a tekintetben, hogy a községi aszfaltgyár, amely a harminc-negyven éve fennálló hazai vállalatok gyakorlati tapasztalataival sem rendelkezik, — jobb utcaburkolatokat lesz képes készíteni. Különben is az aszfaltvállalatok által készített burkolatok átvétele és fenntartásuk tekintetében az ellenőrzés köztudomás szerint éppen az ügyosztály feladata, amelynek már a vállalatok által minden esetben nyújtott anyagi biztosíték révén is módjában áll a vállalatokat elvállalt kötelezettségeinek teljesítésére szorítani. Ezt az érvet tehát helytállónak semmiképp el nem fogadhatjuk.

Nézzük azonban miként áll a tervezet ügye financiai szempontból. Hiszen ha a vállalatok által követelt egységárak tényleg oly „horribilisek“, miként azt az előterjesztés feltünteti, akkor a községi aszfaltgyárnak valóban a világ legfényesebb üzletének kellene lennie. A városi aszfaltgyár nem fizet adót, nem kell biztosítékot letennie, az ügyosztály gondoskodhatik arról, hogy mindig és egyenletesen legyen foglalkoztatva, tehát nem lehetne csodálni, ha tényleg oly megtakarításokról lenne szó, amelyek mellett a város tulateszi magát azon az elvi szemponton, hogy a város ez üzemének létesítésével existenciájukban támad még régóta fennálló s a fővárosnak is adót fizető vállalatokat.

Tehát mennyi az a „horribilis“ haszon, amelyet a városi üzem fog a fővárosnak juttatni. Ennek megvilágítására csak az ügyosztály saját előterjesztését tartjuk szem előtt s egyelőre mellőzzük az előterjesztésnek, bár érdekelt részről közzétett, de fejtegetéseiben frappánsul meggyőző kritikáját,\* amely kimutatja, hogy az előterjesztés mennyire csak papíron készült. Az ügyosztály saját előterjesztése szerint az egy évre előirányzott burkolatok összes költsége 700.000 korona lenne, amivel szemben az aszfaltvállalatoknak a jelenlegi egységtételek alapján e munkálatokért 800.000 koronát kellene kifizetni. Ez a 800.000 korona azonban

\* A székesfővárosi aszfaltgyár. A tanácsi II. ügyosztály előterjesztésének megvilágítása. Irta Menczer Béla, a Magyar aszfalt részvénytársaság műszaki tanácsosa.

csak „kerekszám“, amelylyel szemben az imént idézett broszura tételről-tételre kimutatja, hogy előirányzott burkolatok költsége, ha azokat a főváros a jelenlegi egységárak alapján az aszfaltvállalatokkal végezteti egész pontosan 755.165 kor. A megtakarítás ekként már csak 55.165 korona, csak hogy az ügyosztály előterjesztésében itt megfeledezett egy csekélységről. Nevezetesen megfeledezett arról, hogy az aszfaltvállalatok ez összeg fejében hat esztendeig *ingyen* kötelesek gondoskodni az általuk készített burkolatok fenntartásáról, erre pedig az ügyosztály előterjesztésében nincsen fedezet. Ha figyelembe vesszük, hogy az ingyenes hat év leteltével egy négyzetméter aszfalt fenntartása a városnak 40—60 fillérbe kerül, nagyon szerények vagyunk, ha azt mondjuk, hogy az első hat év alatt a fenntartás négyzetméterenként csak 20 fillérbe fog kerülni a városi aszfaltgyárnak. Ebben az esetben pedig, minthogy 48.500 négyzetméter kocsiburkolatnak és 21.000 négyzetméter területű járdaburkolatnak hat évig való fenntartásáról van szó, éppen a fentebb kimutatott 55.165 korona megtakarítást lesz kénytelen a városi aszfaltgyár a burkolat hat éves fenntartására fordítani, amit eddig a vállalatok ingyen nyújtanak. Ezért akar tehát a város félmillióval nagyobb összeget drága kölcsön-pénzből egy új városi üzembe befektetni!

Ekként fest a község aszfaltgyár várható pénzügyi eredménye az ügyosztály saját előterjesztése szerint, amin nem is lehet csodálkozni, ha figyelembe vesszük az előirányzott tényleg horribilis adminisztrációs költségeket, amelyek felül még külön 20.000 koronát szánnak „jutalmakra“, hogy miből azt a fentebbiek szerint nehezen tudjuk elképzelni. Ime a legjobb esetben is semmiféle megtakarítást nem tud kimutatni az ügyosztály a községi üzem révén, amelynek létesítése pedig 540.000 kor. állótőke és 160.000 kor. forgótőke befektetést igényel.

De vajjon miképpen fog alakulni a fővárosi aszfaltgyár pénzügyi mérlege, ha miként azt a fent idézett broszura tételről-tételre kimutatja, a szükséges befektetés nem 540.000 kor., hanem 750.000 kor. lesz és az egy évre előirányzott létesítményekre szükséges kiadások nem 700.000, hanem 832.000 koronára fognak rugni. És kimutatja olyan meggyőző érveléssel, hogy nagyon szeretnők az adatokra vonatkozólag ismerni az ügyosztály választát.

Csak azért igyekeztünk az ügyosztály előterjesztését a város pénzügyi érdekei szempontjából is helyes világításba helyezni, mert az olyan iparellenes jelszavaknak, mint aminőkkel az ügyosztály előterjesztését indokolja, nálunk a közvélemény igen könnyen hajlandó minden kritika nélkül hitelt adni. E jelszavak mellett magasabb közgazdasági szempontok, a magánipar érdekei számba sem jönnek s az ezekre való hivatkozás legfeljebb sajnálkozó mosolylyal találkozik. Mégis a főváros tervével szemben utalni akarunk egy gazdasági szempontra is, amely még kirívóbban iparellenesnek tünteti fel az ügyosztály előterjesztését.

Az utcák burkolására tudvalevően részben ugy-